

Bon vespre,

Beata, autoritats, veïnats i veïnades, amics tots,

En primer lloc vull expressar el meu agraïment al batle, en Martí Torres i a tots aquells que han considerat que son mereixedor per donar “es Sús” a aquestes festes, davant el poble i en presència de la Beata, cosa que m’emociona molt.

Diuen que el pregó de festes es fa una vegada a la vida. En aquest vos xerraré del que han estat les festes per a mi, d’així com les vaig viure al llarg dels anys, ja al segle passat.

Quan en Martí em va dir per fer el pregó, no sabia on em ficava, i com que no sé dir que no, ja hi vaig estar “liat”. Com podeu imaginar, sempre quedava curt amb això d’escriure però, pensant en el que havia de dir, em varen venir al cap molts de records d’aquelles festes i d’aquelles vivències. Així és que, amb nostàlgia, vaig tirar endavant a fi que aquest pogués esser recordat d’una manera entranyable, com a entretingut i divertit.

No tots els dies et donen aquesta oportunitat per poder pujar aquí dalt i poder dirigir-me a tots vosaltres i al meu poble. Des d’aquí puc veure moltes de cares i fesomies conegudes i, per això mateix, en aquests moments es meu cap se’n va aquelles persones estimades que no hi són en cos, però sí que hi són en anima.

Vaig néixer en el carrer del Horts, antigament Miguel Gayà Mateu, devora l’escola nova, cosa que me donava avantatge sobre els altres companys que venien de més enfora. Així i tot, però, sempre arribava dels darrers a la fila per entrar a classe. Tenc bons records d’aquell temps d’infància, que vaig compartir amb en Pep Toni Mas, “Barber”, en Joan Grimalt “Caragol” i en Martí Torres, que eren els amics de més a prop. Varen ser anys de felicitat, en què les preocupacions més grosses no anaven més lluny d’una pilota o d’una bicicleta.

Ja coneixeu ma mare; és na Martina Llull, de mal nom de “cas Mongets”, d’ofici cosidora. Me’n record d’aquells capvespres en què la maquina de cosir treia fum de tant de marxar, de tots aquells patrons i vestits que hi havia per tota la sala de ca nostra. I també me’n record d’aquells vestits de pagesos estotjats amb molt de cura i d’estimació.

També coneixíeu mon pare, en Toni Tauler, “murero” de naixement, de mal nom de “cas Coco”, picapedrer d’ofici, i molt, molt aficionat a les bicicletes.

També sabeu qui és sa meva germana, na Marilén, més jove que jo, però que em podia fer escola en quasi tot...

En poques paraules, jo era un nin com tots els altres, d’una família margalidana que em va ensenyar a estimar el poble i les festes.

I, sobretot, les de la Beata, que eren el final de l’estiu i eren com una frontera, un punt i final a les vacances d’estiu i a l’estiu, també saber que aviat

començaria l'escola. Això feia que el primer cap de setmana de setembre fos una data obligada i especial. Per a molts era la tornada al poble després d'haver passat els mesos de calor a Can Picafort, però per a tots eren les festes i la processó de la Beata, com una data assenyalada i obligada com a bons vileros.

Una processó que, dins la imaginació d'un al·lot d'aquell temps, era totalment fascinant. Vèiem les carrosses com una espècie de naus espacials, totes enramellades que, com que érem petits, no podíem veure qui les manava i que, per això mateix, pareixia que anaven totes soles. I, a més, pareixia que guiaven les colles de pagesos per tots els carrers on passava la processó.

Record amb enyorança la desapareguda Banda de Cornetes i Tambors, a la qual vaig participar molts d'anys, sempre al cap davant i donant la sortida a la processó, i que dirigia l'amo en Toni Gayà, conegut com a l'amo en Toni "de s'Ambulància". Hi havia un grupet d'al·lots que, com a més grans, ajudàvem els més petits: els germans Gayà –en Pep, en Toni i en Simó—, en Mateu "Pitxon", en Miquel "Parragó"... Anàvem a primera fila, tant de cornetes com de tambors...

Els dimonis eren i són una figura indispensable de les festes. Jo, com que fa un bon grapat d'anys que som dimoni, sé de bona tinta com és tot el trull de les corregudes amunt i avall. Vull aprofitar per reivindicar els dimonis de tota la vida, que any rera any es tornen a vestir i que tenen una funció molt important dins la processó, de vegades delicada. Totes aquestes vivències em varen quedar gravades en la memòria i les tenc molta d'estimació. I, dins aquests records, n'hi ha un de molt especial, l'amo en Biel Bauçà –al Cel sia-, el "Dimoni Gros", com a figura i essència de tots els dimonis, que mirava de posar-nos a ses ordes.

Una cosa que record especialment, i amb molta de nostàlgia, són les corregudes en "es Cós", amb la figura del campanar de l'església que ho dominava tot, com si fos un gran fons de pantalla o d'escriptori. Són sensacions que encara tenc ben vives dins la memòria: aquells cavalls, la pols que s'aixecava quan començaven les diferents proves, l'olor de terra seca, el rostoll pels turmells, dimonis cansats i amb mal de cap d'haver dormit poc. I tot això amb el so de les xeremies i dels flabiols, com si es tractàs d'una escena de pel·lícula. Una festa que s'ha perdut però que no estaria de demés fer un pensament i recuperar-la.

També em ve al cap "es Juniors", com a bar del darrer beure abans de donar la sortida a la processó i deixar el garrot de dimoni, a l'amo en en Sebastià "Major" (el padrí jove, com diu ell), dret davant el portal, dominant la part alta de la plaça.

Però, per a mi, les festes de la Beata eren qualche cosa més que la processó; eren també esport i, dins l'esport, curses de bicicleta. Competir al poble feia que fos especial, davant la gent que t'ajuda i et fa costat. Aquest dia, si podia, sempre m'agradava guanyar.

I m'agradava fer-ho perquè era davant la gent que està al meu cor: en Tòfol "Quelet", que sempre hi era i ajudant en tot; el tio Toni "Goll", que per les festes venien a viure a ca nostra; en Toni Raya, el meu cosí Guillem Perelló, el tio Toni Malondra, en Miquel "Parragó des Novedades", la penya ciclista amb el meu nom, en Miquel Cifre, na Cati Marimon, en Tòfol Salvà (al Cel sia)... i molts d'altres que hi eren, i que em perdonin si la memòria em falla i no els anomèn tots.

Són molts de bons records, d'amics amb qui compartesc aficions, entusiastes i "seguidors número 1": en Pep Monjo, en Miquel i en Pascual Torrens, en Jaume "Ceia", en Biel "Bicho", en Pep Toni Fornés, en Xisco "Cocou"...

I, per mor de la bicicleta, que tantes de coses m'ha donat en aquesta vida, em vaig haver de perdre "beates", degut a les competicions. Però sempre feia una telefonada a ca nostra, i cada vegada demanava el mateix:

- "Com ha anat sa processó?"

I em deien:

- "Toni, i com sempre..."

I jo, un altra vegada, demanava:

- "Ha sortit tot bé?"

I la resposta, com cada any, era:

- "Sí, una monada".

Però no haver-hi estat era com si no em sentís complet. Em faltava tot aquell trull de festes, la plaça enramellada, el "preparatori" abans de la processó, els picarols, les esquerdes, els vestits... anar de bar en bar amb els dimonis, les corregudes amunt i avall, l'encalentiment...

Quan comença la processó... Sentir aquells coets, amb la pell de gallina per tot el cos, amb els dimonis plens d'emoció i d'eufòria, corrent des de "la Oje" (que ara és l'antiga Casa de Cultura), fins arribar en "es Juniors" per amollar elgarrot, i d'allà cap a la plaça per fer es balls. I tot allò amb aquella oloreta de mata, tota aquella estesa de gerres, colles de pagesos, les carrosses i les bandes de musica entonant amb alegria Sor Tomasseta...

Les gerres, quin objecte més preuat! El trofeu que demostrava que els pagesos havien pogut enganar, i així guanyar, el dimoni...Però, més que un trofeu es un símbol de Santa Margalida, de la Vila.

Però, quan havia acabat la processó, ja s'han acabat les festes i començàvem, no sé com, a sentir oloreta d'hivern, aquella humitat que és el preludi de les primeres pluges; la piscina de l'escola ja no tenia aquell coloret transparent de

tot l'estiu... L'olor de llibres nous i plastificats ja es passejava per totes les cases amb infants.

I, acabada la processó, acabaré aquest pregó. I ho faré animant tothom a conservar les tradicions que fan que la Beata sigui una festa única, i així poder-ne "disfrutar". Pensau que les nostres festes són la millor manera de mostrar en viu la nostra cultura a la resta del món, amb la millor processó de les Illes Balears, i amb la més divertida. Això sí, respectant sempre les normes de vestimenta tradicional mallorquina, perquè així puguem "disfrutar" de la festa així com la visqueren els nostres avantpassats.

I res pus: vileros i vileres, i gent de fora poble, visca la Beata i visca Santa Margalida!